

การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
ความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สำหรับผู้นำท้องถิ่น
Developing the Training Model for Enhancing
Political Knowledge, Political Attitude and
Political Participation of local Leaders in
Sakon Nakhon Province

• ผศ.ดร. ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พัฒน์

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วม ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สำหรับผู้นำท้องถิ่น

Developing the Training Model for Enhancing Political Knowledge,
Political Attitude and Political Participation of local Leaders in
Sakon Nakhon Province

• ผศ.ดร. ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย สำหรับผู้นำท้องถิ่น 2) เพื่อประเมินผลรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น 3) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยก่อนและหลังการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย เป็นผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวม 60 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมด้วยรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 88.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 85.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผู้นำท้องถิ่นที่เข้ารับการอบรมโดยใช้รูปแบบการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 86.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a training model for enhancing political knowledge, political attitude and political participation of local leaders. 2) to evaluate the training model for enhancing political knowledge, political attitude and political participation of local leaders. 3) to compare political knowledge, political attitude and political participation between before and after the training model usage. The samples used were 60 local leaders in Sakon Nakhon Province.

The results of this research were as follows :

1. The training model consisted of 5 elements: principles, objectives, contents, training processes, and evaluation. The training process involved 2 phases spending 3 days of theoretical training and one month of extension training.
2. The posttest average scores of political knowledge were 88.11 percent or over the criterion set and higher than those of their pretest at the level .01 of significance.
3. The posttest average scores of political attitude were 85.31 percent or over the criterion set and higher than those of their pretest at the level .01 of significance.
4. The posttest average scores of political participation were 86.41 percent or over the criterion set and higher than those of their pretest at the level .01 of significance.

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด รัฐธรรมนูญที่มีมาทุกฉบับได้กำหนดรูปแบบการบริหารการปกครองในระบบรัฐสภา โดยมีหลักสำคัญในการปกครองว่า อธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล (สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. 2539) ตั้งแต่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นต้นมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศมาแล้วถึง 15 ครั้งได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 จะเห็นได้ว่าเป็นการพยายามที่จะสร้างระบบการเมืองการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยให้มากที่สุด ผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบันเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จำเป็นที่ผู้นำเหล่านี้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการเมือง เพราะพวกเขาเหล่านั้นมีบทบาทโดยตรงในกระบวนการอบรมกลุ่มกลาทางการเมืองให้กับประชาชนในท้องถิ่น หากผู้นำท้องถิ่นมีความเข้าใจในระบบการเมือง เข้าใจบทบาทของตนเองในสังคม จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคม กระบวนการทางการเมืองเกิดขึ้นได้สองทางคือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการสั่งสอนโดยตรงและการเรียนรู้ที่ได้จากการปลูกฝังลัทธิ

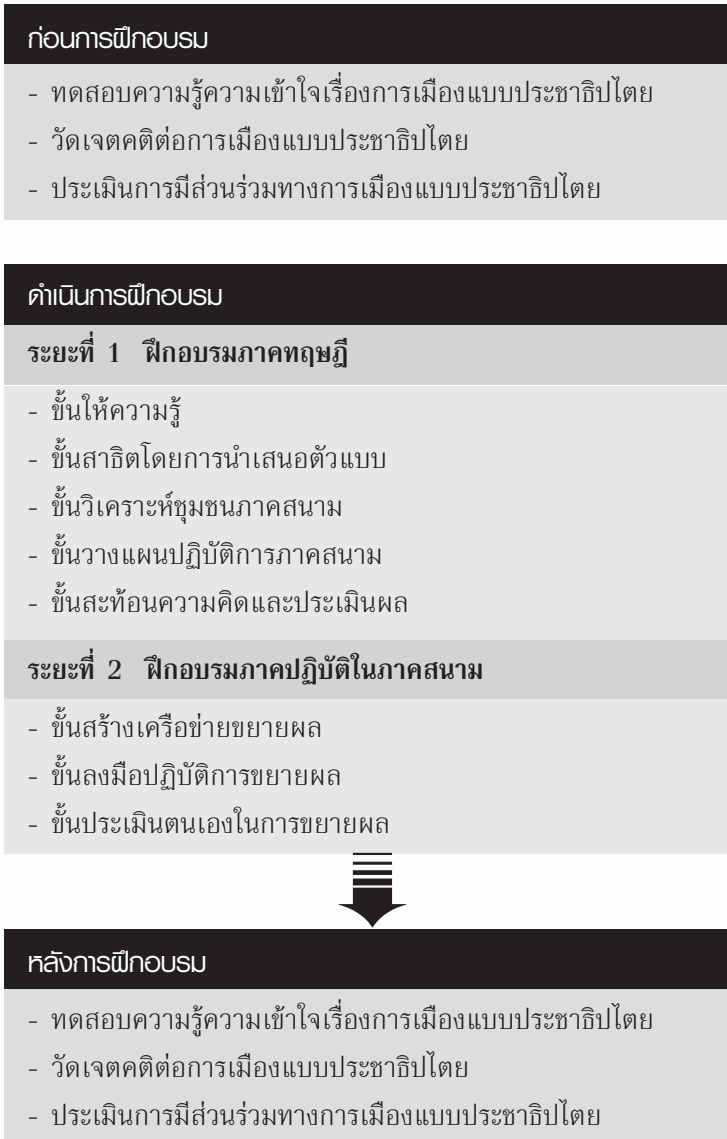
จากความสำคัญของรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการอบรมฯ ให้เป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้เขาเหล่านั้นเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการบริหารท้องถิ่นและถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง รวมถึงส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สำหรับผู้นำท้องถิ่น
2. เพื่อประเมินผลรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยก่อนและหลังการฝึกอบรม

กรอบความคิดในการวิจัย

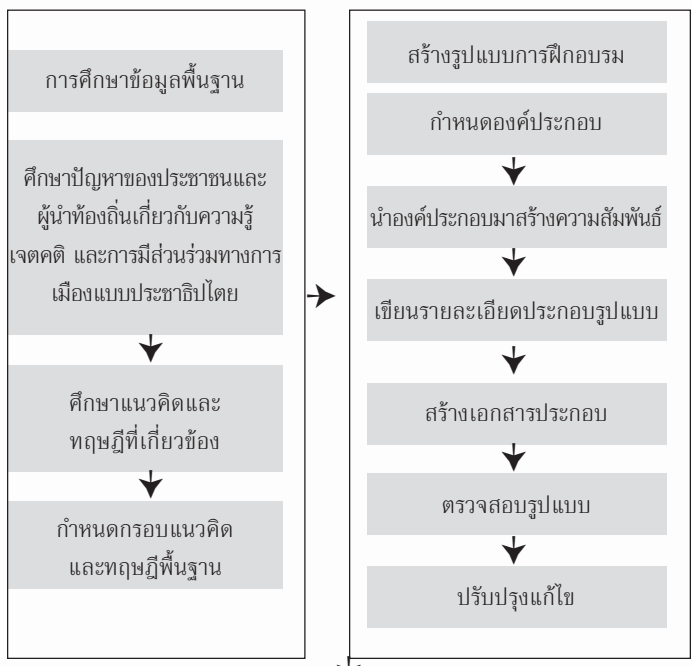
ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

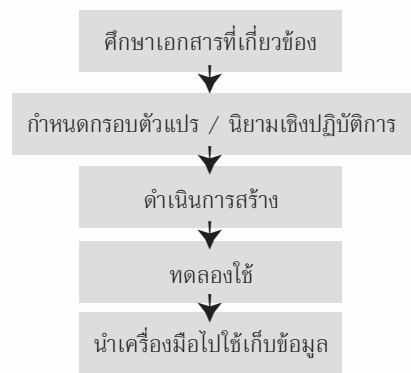
วิธีดำเนินการการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแสดงในภาพประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตย แบบประเมินการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แบบวัดเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตย , แบบประเมินการฝึกอบรม

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สำหรับผู้นำท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมด้วยรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตย คิดเป็น ร้อยละ 88.11
2. ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรม คิดเป็น ร้อยละ 85.31
3. ผู้นำท้องถิ่นที่เข้ารับการอบรมโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 86.41

อภิปรายผล

1. ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมด้วยรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 88.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการอบรมที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถพัฒนาหรือเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับผู้นำท้องถิ่นได้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการพัฒนาที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนา และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Saylor and Others (1981 : 294 - 299) ที่ได้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกรูปแบบไว้ 5 ประการ ดังนี้

1.1 มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

1.2 มีโอกาสสูงที่จะบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่ามีโอกาสสูงที่ผู้เข้ารับการอบรมจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

1.3 มีการเสริมสร้างแรงจูงใจ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ตลอดกระบวนการฝึกอบรม ทั้งนี้เพราะแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในกระบวนการฝึกอบรมได้แก่ แนวคิดการฝึกอบรมแบบสอนแนะ การฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบช่วยเสริมศักยภาพได้ยึดหลักการของการให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ ให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดกำลังใจในการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของตนอยู่เสมอ

1.4 มีหลักการเรียนรู้ ในกระบวนการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบช่วยเสริมศักยภาพ หลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีปัญญาสังคมของ Bandura ตลอดจนหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 มีเครื่องมือ ทรัพยากร รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก โดยผู้วิจัยได้สร้างเอกสารประกอบรูปแบบการฝึกอบรม อันได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการฝึกอบรม และแผนการฝึกอบรม ช่วยให้สามารถปฏิบัติตามได้ทีละขั้นตอน เป็นประโยชน์ต่อการนำรูปแบบไปใช้ ไม่เป็นภาระแก่ผู้ให้การฝึกอบรม เพราะมีเอกสารประกอบรูปแบบการฝึกอบรมที่เข้าใจง่ายและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพแล้ว

2. ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 85.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างเจตคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำท้องถิ่นได้เนื่องจาก

2.1 กระบวนการฝึกอบรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านความคิด ความรู้สึกซึ่งกันและกัน ได้มีโอกาสสะท้อนความคิด ความรู้สึก อภิปรายถกเถียงระดมความคิด ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งในขั้นตอนการให้ความรู้ ขั้นสาธิต ขั้นฝึกปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง ขั้นการสอนและให้ข้อมูลป้อนกลับ ขั้นสร้างแนวทางการกำกับตนเอง ตลอดจนในกระบวนการของการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในสถานการณ์สอนจริง ซึ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบการฝึกนั้นจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึก ความคิด ความเชื่อของผู้เข้ารับการอบรมให้เกิดขึ้นในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานบทบาทผู้อำนวยการในความรับผิดชอบในการเรียนรู้ สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2546 : 34-35) ที่ได้ให้แนวทางในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติว่า ในการฝึกอบรมจะต้องมีกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาทั้งในด้านความรู้สึกและด้านการจัดความคิด ความเชื่อให้เป็นระบบ โดยในด้านความรู้สึกนั้นจะต้องมีสื่อหรือกิจกรรมสร้างความรู้สึกที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้สึกได้จริง และมีการจัดระบบความคิดความเชื่อโดยอาศัยกระบวนการกลุ่ม

2.2 กระบวนการฝึกอบรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มุ่งเน้นการให้การเสนอแนะ การให้ข้อมูลป้อนกลับ ทั้งในกระบวนการฝึกอบรมภาคทฤษฎี และการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในสถานการณ์สอนจริง จึงเป็นกระบวนการฝึกอบรมที่มีลักษณะของความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมด้วยกันจะให้คำชี้แนะ แนะนำให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลป้อนกลับในเชิงสร้างสรรค์ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง มีความผูกพัน เกิดความรู้สึกที่ดี จึงส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Davies (1981 : 266) ที่เสนอไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกซึ่งกันและกัน มีการให้คำชี้แนะ แนะนำซึ่งกันและกัน จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีในการเรียนรู้ มีการยอมรับ ชื่นชมในสิ่งที่ได้เรียนรู้ เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนรู้

3. ผู้นำท้องถิ่นที่เข้ารับการอบรมโดยใช้รูปแบบการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 86.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าเฉลี่ยคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว สามารถอภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 กระบวนการฝึกอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มุ่งเน้นการปฏิบัติ โดยผู้เข้ารับการอบรมจะต้องลงมือปฏิบัติจริง มีการฝึกปฏิบัติทักษะย่อย ๆ โดยมีการระบุเกณฑ์ของพฤติกรรมที่ชัดเจนซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้ถึงพฤติกรรมที่คาดหวัง ทำให้เห็นแนวทางหรือเป้าหมายของการฝึกอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง รวมทั้งการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชินวัฒน์ นิเจนตรและคณะ (2536 : 100) ที่พบว่าแนวโน้มหลักสูตรของการฝึกอบรมในทศวรรษหน้า ควรจะเป็นหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติร้อยละ 80 เทคนิคการฝึกอบรมควรจะช่วยคิด ช่วยทำ ได้ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาจริงให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ในกระบวนการฝึกอบรมซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงยังมีการเสนอแนะการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้การกระทำและผลการกระทำของตนเองและยังจะช่วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรมยอมรับที่จะแก้ไข และเห็นข้อบกพร่องและแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเองจนเกิดเป็นความคล่องแคล่วและชำนาญ (ทศนา แหมมณี. 2545 : 410 - 411)

3.2 กระบวนการฝึกอบรมตามรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีการสาธิต โดยตัวแบบซึ่งตามหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของ Bandura (1977) เชื่อว่า มนุษย์ใช้กระบวนการสังเกตเป็นแนวทางสำคัญในการเรียนรู้ โดยจะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่ชื่นชอบและมีคุณค่า แล้วใช้กระบวนการทางปัญญาพัฒนาพฤติกรรมให้เป็นแนวทางของตนเอง ดังนั้นการมีแบบอย่างที่ดี การฝึกทักษะก็จะได้ผลดี หากผู้ฝึกได้เห็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนั้น ช่วยทำให้ผู้รับการฝึกเกิดความเข้าใจ เกิดทักษะมากขึ้น (ทศนา แหมมณี. 2545 : 410 - 411)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมและพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการฝึกอบรม ซึ่งได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและการทดลองใช้จริง และนำไปปรับปรุงแก้ไขจนมีประสิทธิภาพไปใช้ในการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นให้สามารถทำหน้าที่นำชุมชนในการถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การนำรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ควรจะต้องมีความต่อเนื่อง โดยนำกระบวนการฝึกอบรมไปใช้ทั้งในส่วนกระบวนการฝึกอบรมภาคทฤษฎีในห้องฝึกอบรม และกระบวนการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในภาคสนาม เพราะกระบวนการดังกล่าวจะช่วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมนี้ต่อการส่งเสริมตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การวางแผน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการฝึกอบรม โดยใช้แนวคิดอื่น ๆ เช่น Participatory training เพื่อจะได้เกิดความรู้ว่ารูปแบบการฝึกอบรมใดจะให้คุณค่าสูงและเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ที่แท้จริงกับผู้นำท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- ชินวัฒน์ นิจนตร และคณะ. (2536). การฝึกอบรมครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2535-2544). **วารสารการวิจัยทางการศึกษา**. 4(23), 76-86 .
- ทิตนา แหมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาการ, กรม. (2546). **คู่มือฝึกอบรมวิทยากร การปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2545). **ชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องกระบวนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Bandura, A. (1977). Self - efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. **Psychological Review**. 84, 191-215.

6.2.1 ส่วนประกอบตอนต้น

1) **ชื่อเรื่อง (Title)** ควรสั้น กระชับรัด แสดงเป้าหมายของการวิจัย ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ให้เขียนชื่อภาษาไทยก่อนได้มาเป็นภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เฉพาะตัวแรก ยกเว้น Article และ Preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิตเป็นภาษาไทยให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย

2) **ชื่อผู้เขียน (Authors and Co-authors)** ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขอ้างอิงเชิงอรรถกำกับตามลำดับพร้อมระบุชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยในส่วนล่างของหน้าแรก (กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา สาขาวิชาและสถาบันการศึกษา)

3) **สาระสังเขป (Summary)** เป็นการย่อเนื้อความงานวิจัยทั้งเรื่องให้สั้นได้เนื้อหาสาระครบถ้วนตามเรื่องเต็ม ให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยความยาวไม่เกินอย่างละ 300 คำ

4) **คำสำคัญ (Keywords)** ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นคำที่บอกวิธีการ สิ่งที่ศึกษา ผลการศึกษา สาขา การใช้ประโยชน์หรือสถานที่ที่ทำวิจัย คำสำคัญให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ

6.2.2 เนื้อหาในบทความวิชาการ มีองค์ประกอบดังนี้

1) **บทนำ (Introduction)** กล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าเสนอก่อนเข้าสู่เนื้อหา
2) **เนื้อความ (Content)** ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจและเนื้อเรื่องนั้นเป็นเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

3) **สรุป (Conclusion)** เป็นการย่อเฉพาะข้อมูลจากเนื้อความให้สั้น ได้เนื้อหาสาระของเนื้อความครบถ้วน

4) **เอกสารอ้างอิง (References)** ให้ระบุเฉพาะเอกสารที่ผู้นิพนธ์ได้นำมาอ้างอิงในบทความวิชาการอย่างครบถ้วนโดยใช้ระบบการอ้างอิง APA citation style (ดูรายละเอียดและตัวอย่างในเนื้อความและการอ้างอิงท้ายเล่ม และดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://rdi.snru.ac.th>)

7. การอ้างอิงในเนื้อความ

การอ้างอิงในเนื้อความเป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อความ ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author date in text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และหน้าที่อ้างอิงเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น ดังนี้

7.1 **การอ้างอิงชื่อบุคคล** คนไทยให้ลงชื่อตัวและนามสกุล ส่วนชาวต่างประเทศให้ลงเฉพาะชื่อสกุล

ตัวอย่างการอ้างอิง

ผู้แต่ง 1 คน

(สมชาย หมายปอง. 2550: 10)

(Maipong. 2007: 10)

ผู้แต่ง 2 คน

(สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2545: 66)

(Chanaim and Chanaim. 2002: 66)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

(สุจิต เพียรชอบ, สายใจ อินทร์พรรษ์ และสายใจ สุวรรณธาดา. 2548: 5)

(Pianchoop, Intranphan and Suwanthada. 2005: 5)

ผู้แต่ง มากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อเฉพาะคนแรก ตามด้วยและคณะ

(สุวกิจ ศรีปัดดา และคณะ. 2550: 145)

(Sripathar et al. 2007: 145)

7.2 ชื่อนิติบุคคล หน่วยงาน องค์กร ที่ทำเอกสาร ให้ระบุชื่อหน่วยงานตามที่ปรากฏ ตัวอย่างการอ้างอิง

(สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. 2549: บทคัดย่อ)

(Thai Environment Institute. 2006: abstract)

7.3 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในเนื้อความ พร้อมจัดเรียงเอกสารตามลำดับอักษรตามลำดับอักษรของผู้แต่ง และให้ใช้การอ้างอิงแบบ APA (American psychological association citation style) ดังนี้

หนังสือ (Book)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บทความจากองค์กรหรือหน่วยงาน

ชื่อองค์กร/หน่วยงาน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. สถานที่พิมพ์.

วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (พ.ศ.). **ชื่อเรื่อง**. วิทยานิพนธ์หรือปริญญาานิพนธ์ สาขา มหาวิทยาลัย. (อัตสำเนา).

บทความจากหนังสือที่มีผู้เขียนเฉพาะบท (Book article or chapter)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อบทความ/บท/ตอน**. ใน **ชื่อบรรณาธิการ, ชื่อหนังสือ** (หน้า).
สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บทความจากวารสารหรือนิตยสาร (Journal or magazine article)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

บทความจากหนังสือพิมพ์ (Newspaper article)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์/ด/ว). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, หน้าซึ่งปรากฏบทความ.

บทความจากฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Article from an internet database)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่, ฉบับที่. วันที่ทำการสืบค้น.
จากแหล่งข้อมูล/สารนิเทศ.

บทความจากสารานุกรม (Encyclopedia article)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน สารานุกรม (เล่มที่, หน้า). สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

เอกสารจากฐานข้อมูล CD-ROM (CD-Document)

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ: ชื่อหนังสือ. (จากแหล่งข้อมูล CD-Document
เลขที่)

เว็บไซต์ (Website)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่องหรือชื่อบทความ, วันที่ทำการสืบค้น.
จาก URL

8. การส่งต้นฉบับให้นำส่งต้นฉบับที่พิมพ์หน้าเดียว 2 ชุด และบันทึกลงในแผ่นซีดี 1 ชุด พร้อม
ระบุชื่อบทความและผู้พิมพ์ไว้บนแผ่นซีดีด้วย โดยนำส่งด้วยตัวเองหรือทางไปรษณีย์ ที่

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

โทรศัพท์และโทรสาร 042-744010

9. ลิขสิทธิ์ ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถือเป็น
กรรมสิทธิ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ห้ามนำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปตีพิมพ์ซ้ำเว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตจากมหาวิทยาลัยเป็นลายลักษณ์อักษร

10. ความรับผิดชอบ เนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนซึ่งไม่รวม
ความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์